דכתיב [א] [1]והימים אשר מלך דוד על ישראל מ' שנה בחברון מלך ז' שנים [ב] [וגו'] ובשלמה כתיב [2]ויחל לבנותו בשנת ארבע למלכותו [ח]נשתיירו לשילה שלש מאות ושבעים חסר אחת: באו לנוב וגבעון [וכו']: מנא ה"מ דת"ר [3]כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה [ג]אל המנוחה זו שילה נחלה זו ירושלי' למה חלקן [ג] [ו]כדי ליתן היתר בין זה לזה א"ל ריש לקיש לר' יוחנן (א) מעשר [ד] שני [ה] נמי ליתני א"ל מעשר [ו]שם שם מארון קא ילפי כיון דארון לא הוה מעשר נמי לא הואי אי הכי פסח וקדשים נמי דשם שם מארון ילפי דכיון דארון לא הוה אינהו נמי לא הוו א"ל [דאמר לך] הא מני [ז]ר"ש היא דאמר אף צבור לא הקריבו אלא פסח וחובות הקבוע להן זמן אבל חובות שאין קבוע להם זמן הכא והכא לא קרב מעשר [ח] בהמה חובות שאין קבוע להן זמן הוא ואיתקש מעשר דגן למעשר בהמה [ט]מכלל דלרבי יהודה קרב אין דהאמר רב אדא בר מתנה מעשר שני ומעשר בהמה נאכלין בנוב וגבעון לדברי רבי יהודה והא בעי בירה ולאו תני רב יוסף שלש בירות הן שילה ונוב וגבעון ובית עולמים הוא תני לה והוא אמר לה לאכילת מעשר שני ואליב' דרבי יהודה: באו לירושלים [וכו']: ת"ר [3]כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה מנוחה זו שילה נחלה [י]זו ירושלים ואומר [4]היתה לי נחלתי כאריה ביער ואומר [5]העיט צבוע נחלתי לי העיט סביב עליה דברי רבי יהודה ר"ש [ח] אומר מנוחה זו ירושלים נחלה זו שילה ואומר [6]זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אויתיה ואומר [7]כי בחר ה' בציון אוה למושב לו בשלמא למ"ד מנוחה זו שילה היינו דכתיב אל המנוחה ואל הנחלה אלא למ"ד מנוחה זו ירושלים נחלה זו שילה אל הנחלה ואל המנוחה מיבעי ליה הכי קאמר לא מיבעיא מנוחה דלא מטיתו אלא אפילו לנחלה נמי לא מטיתו תנא דבי רבי ישמעאל זו וזו שילה רבי שמעון בן יוחי אומר זו וזו ירושלים בשלמא למאן דאמר מנוחה זו

דכתיב והימים אשר מלך וגו'. ל"ג [ב] שנה הרי נ"ג ולארבע שמלך שלמה לפני בנין הבית ואותה שנה שלמו ארבע מאות ושמונים ליציאת מצרים נשתיירו לשילה שס"ט: **מנהני מילי.** שהיה היתר לבמות אחר קדושת שילה משחרבה: **כי לא באתם.** בימי גלגל אל המנוחה וגו': **ולמה חלקן.** הכתוב לכתוב את שניהם: **ליתן היתר במה בין זה לזה.** דהא [ו] קרא בהיתר במות דגלגל משתעי וקאמר עד מתי אני אומר לכם איש כל הישר בעיניו כי לא באתם עד עתה וגו' אבל לא משבאתם ואי אין היתר בין זו לזו לא ה"ל למיכתב אלא מנוחה ומדכתיב נחלה ש"מ דה"ק להו אחר קדושת המנוחה תחזרו להיתר הראשון עד בואכם אל הנחלה: **אי הכי.** דשעת היתר הואי לייתי נמי מעשר שני לנוב וגבעון שהרי נסתלקו [יא] כל קדושת שילה ומאי טעם לא תנן במתני' לאוכלו שם: **שם שם.** ואכלתם שם (דברים יב) אי נמי (כי אם) [יב] לפני ה' אלהיך (תאכלנו) במקום אשר יבחר לשכן שמו שם (שם יד) ובארון כתיב (שמות מ) [ונתת] שם את הארון וגו': **וכיון דארון לא הוה.** דכל ימי נוב וגבעון היה הארון בקרית יערים כ' שנה ובעיר דוד עד שנבנה הבית: **פסח וקדשים נמי.** דהא ואכלתם שם בהו נמי כתיב (דברים יב): **מני.** הך מתני' דקתני מעשר שני בכל ערי ישראל ולא היה צריך להביאן שם: **ר"ש היא.** דאמר חובות שאין קבוע להם זמן לא קרבו בנוב ובגבעון והיינו בכורות ומעשר בהמה ויליף טעמא כדאמרן לעיל [יג] (דף קיח.) בגלגל וכיון דמעשר בהמה לא הוה התם מעשר דגן נמי לא בעי לאיתויי התם דאיתקוש להדדי דכתיב (דברים יד) עשר תעשר ואמרינן בשתי מעשרות הכתוב מדבר במסכת בכורות (דף נג.): ה"ג **אבל לר' יהודה ה"נ דאמר רב אדא בר אהבה** [יד] **מעשר שני נאכל בנוב ובגבעון לדברי ר' יהודה: והא בעינן בירה** [טו]. דכתיב (דברים יב) לפני ה' אלהיכם: **נוב וגבעון.** מאי חשיב לה: **זו וזו שילה.** ואפילו הכי יש [טז] היתר בתרה דקסבר קדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא ובקדושת ירושלים גופה סבירא ליה דיש אחריה היתר כדאמרינן במגילה (דף י.) שמעתי שמקריבין בבית חוניו בזמן הזה ואוקימנא כר' ישמעאל: **זו וזו ירושלים.** ועד שיבנה הבית לא נאסרו הבמות:

ויהי

באו לנוב וגבעון [כו'] קדשים קלים ומעשר שני בכל ערי ישראל. בריש פירקין במתניתין (דף קיב:) פירש בקונטרס [ח] דלעיל בבאו לגלגל לא הוזכר מעשר שני לפי שלא נהגו מעשרות עד לאחר ירושה וישיבה ותימה דהא פריך הכא בגמרא דמעשר שני נמי נסקיה להתם בנוב וגבעון ומסיק למתני' ר' שמעון היא דאמר חובות שאין קבוע להם זמן לא קרבו דהיינו בבכור [יז] ומעשר בהמה וכיון למעשר בהמה לא הוה התם מעשר דגן לא בעי לאתויי התם דאיתקוש להדדי והשתא מהאי טעמא דאיתקש למעשר לא יהא נאכל כלל כמו מעשר בהמה בנוב וגבעון למ"ד לא קרבו חובות והיו צריכין להמתין בבכור ומעשר עד שיוממו ונאכלין במומן לבעלים ומעשר שני לא יהא לו תקנה אלא בפדיון ויש ספרים דלא גרסי במתניתין מעשר שני כלל גבי נוב וגבעון ונראה לפרש דלענין הבאה הוא שייך [יח] להקיש דאי האי טעון הבאת מקום גם זה יהא טעון הבאת מקום כדקאמר לר' יהודה דאמר חובות קרבו דבנוב וגבעון נאכל גם מעשר שני נאכל שם אבל מה שאין מעשר בהמה קרב לרבי שמעון משום דחובות לא קרבו לענין זה אין שייך להקיש מעשר שני שלא יהא נאכל בכל מקום דהא דאין מעשר בהמה נאכל משום דבעי מתן דמים ואימורים ולא אפשר אבל מעשר שני שרי ומיהו קשה דלעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:) ילפינן מעשר מבכור דאין נאכל בזמן הזה ויש גירסות בספרים וכם פירשתי [ט] ועוד קשה אי משכחת מעשר דנאכל בכל ערי ישראל א"כ הא דאמר בפרק כל שעה (פסחים דף לו:) מרבה אני מעשר שיש לו היתר בכל מושבות דאמר ר' אלעזר מנין למעשר שנטמא כו' למה לי דרבי אלעזר הא כיון דבנוב (נאכל) ובגבעון נאכל בכל ערי ישראל א"כ יש היתר בכל מושבות כדאמר התם (דף לח:) לקמיה בההוא פירקא גבי חלות תודה [יט] ורקיקי נזיר נאכלין בנוב ובגבעון וי"ל דאיצטריך התם דרבי אלעזר משום רבי יהודה דאמר בשמעתין שלש בירות הן של שילה ושל נוב וגבעון ושל בית עולמים לאכילת מעשר שני ואליבא דרבי יהודה וא"ת והיכי קאמר התם ומוציא אני בכורים שאין להם היתר בכל מושבות והלא נאכלין בנוב ובגבעון בכל ערי ישראל כמעשר שני וי"ל דבכורים לא אפשר משום דבעו הנחה אצל המזבח [י] ובנוב [כ] ובגבעון ממטו להו התם כדאמרינן לעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:) ובפרק בתרא דמכות (דף יט:) ובתמורה בפרק אלו קדשים (דף כא.) דבכורים אינם שלא בפני הבית משום דבעי הנחה ועוד מידי דהוה אחזה ושוק ותרומת לחמי תודה דאמרי' לעיל (דף קיז:) נוהגין בבמה גדולה ואין נוהגין בבמה קטנה משום דבעו תנופה ובכורים נמי בעו תנופה דלא דמי למנחה דקרבה בבמה בלא תנופה לרבנן דפליגי עליה דר' יהודה במתניתין בפירקין כדפרישית לעיל דמנחה עיקר מצותה (סמיכה) [כא] והקטרה הלכך משום תנופה לא בטלה אבל הכי דעיקר מצותן תנופה בטלה תנופה בטלי איהו: **הא** מני רבי שמעון היא. הכי נמי מצי למימר רבנן היא דאמרי חובות ליחיד לא קרבו בשעת היתר הבמות אף בבמת צבור וכן רבי מאיר אלא נקט ר' שמעון משום דעביד הך דרשא עשר תעשר בשני מעשרות הכתוב מדבר: הג"ה **ואיתקש** [מעשר] דגן למעשר בהמה. לעיל בפרק קדשי קדשים (דף ס:) נקט היקשא דמעשר לבכור והכא והתם סגי בחדא: **זו** וזו שילה. פירש בקונטרס ואפילו הכי הוי היתר בתרה דקסבר קדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא ובקדושת ירושלים גופה סבירא ליה דיש אחריה היתר כדאמרינן במגילה (דף י.) שמעתי שמקריבין בבית חוניו בזמן הזה ואוקימנא כרבי ישמעאל עכ"ל ולא [ל] דק דהתם רבי ישמעאל ב"ר יוסי דהוא בתראה בימי רבי והכא רבי ישמעאל בן אלישע בר פלוגתיה דר' עקיבא רבו של ר' שמעון בן יוחי וההוא אסיקנא לעיל [מ] לפום חד גירסא דכולי עלמא קידשה ומיהו אי אפשר לומר לדידיה שלא יהא היתר אחר שילה דהא

מסורת הש"ס

א) סדר עולם פי"ד, ב) [מגילה י.] ירוש' מגילה ספ"א, ג) ספרי ראה סו, ד) ירוש' שם ה"ב, ה) שם ה"א וה"ב, ו) ירוש' פסחים פ"ב ה"ד, מגילה שם, ז) [מגילה י.] ספרי שם, ירוש' מגילה פ"א ה"ב, ח) ד"ה קדשים קלים בכל מקום, ט) עי' לק"ק, י) [ועי' תוס' פסחים לו: ד"ה לאמר], כ) עיין תוס' לעיל סא. ד"ה מאי:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל ר"ל לר' יוחנן אי הכי מעשר שני:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה זו וכו' ולא דק. עיין לעיל דף ס ע"ב תוס' ד"ה קסבר:

◆

שינויי נוסחאות

א] בכתה"י וכתיב. וכן בכ"י רפ"ט וש"מ. וכ"ה ישר מלך, דליתו מגילה דליה מן הכתוב שמלך בחברון ז' שנים כי היכי דלא תיתי דליה לעברה שמלך שמואל כו', אלא אמר דחשיב החשבון של העשרים שנה אמר וכתיב והימים כו' ובירושלם מלך ל"ג הרי נ"ג ובשלמה כו'. ומה אין אנו צריכים להגהת הש"ק בגש"י [רי לאלן אות כן]. (דק"ס): ב] שנים ובירושלים מלך ל"ג שנים. וארבע דשלמה דכתיב ויחל כו' כל"ל (יש"מ): ג] חלקן הכתוב כדי (יש"מ): ד] בגיר בכתה"י הגירסא אי הכי מע"ש נמי, ובכת"ם הבית, וכ"ה בגש"י וש"מ. ועי' קר"א שהקשה על נוסח זה דליתו תוכן דהא כל שכן אי לא נאסרו הבמות הרי קפיל אמאי נאכל בכל ערי ישראל. עכ"ל: ה] מעשר שני לייתי להתם וליתני נמי (כ"י וב"ח חדשי"ן): ו] ל"ל ומעשר (ש"מ): ז] ל"ל וכן הוא אומר. וכן לקמן (יש"מ): ח] ר"ש אומר. הגולי' אכן במגילה (ט ע"ב) כתב דע"כ ט"ס הוא כאן, דאל"כ קשה לר"ש אדרשב"י לקמן בסמוך (רש"ש). ועי' רד"ל: ט] גי' ל"ק ל"ג שנה שמלך על כל ישראל וז' שנים מלך בחברון הרי נ"ג וכו'. ולא אות א: י] דהאי (יב"ש): יא] נסתלקה (יש"מ): יב] ל"ל ראבלת (גליון): יג] לעיל מפסח בגלגל (באה"מ): יד] בכת' לפניט איתא בר מתנה (הערי"ב) טו] בכתה"י וש"מ בירה. מקדש, דכתיב: טז] בכתה"י הזה: יז] ל"ל בבכור (ב"ש): יח] ל"ל דשייך: יט] בכ"מ נוסף ותיפוק לי' דאינם נאכלות בכל מושבות אמר ר"ל זאת אומרת חלות תודה: כ] ובנוב ובגבעון ממטו להו התם. ל"ע דהכי דממטו ליה התם מ"מ אח"כ יאכל בכל ערי ישראל. ולולא דמסתפינא הי"א דהכא תמם מיבות מיותרים, דהרי קושיתם היתה אליבא דר"ש ואליביה ודאי לאין בנוב ובגבעון. אך מ"מ יש להקשות קושיתם אליבא דר' יהודה (ראה"מ): כא] ל"ל קמיצה. (הערי"ב, וכ"ה בד"ה):

תורה אור

1. והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים ושלש שנים: מ"א ב, יא
2. ויחל לבנות בחדש השני בשני בשנת ארבע למלכותו: דה"ב ג, ב
3. כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר יהוה אלהיך נתן לך: דברים יב, ט
4. היתה לי נחלתי כאריה ביער נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה: ירמיה יב, ח
5. העיט צבוע נחלתי לי העיט סביב עליה לכו אספו כל חית השדה התיו לאכלה: ירמיה יב, ט
6. זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אותיה: תהלים קלב, יד
7. כי בחר יהוה בציון אוה למושב לו: תהלים קלב, יג

◆

מוסף רש"י

אל המנוחה זו שילה. שנחו מלכבוש (מגילה י.):